Scéal an Uisce Leabhrán Gníomhaíochta

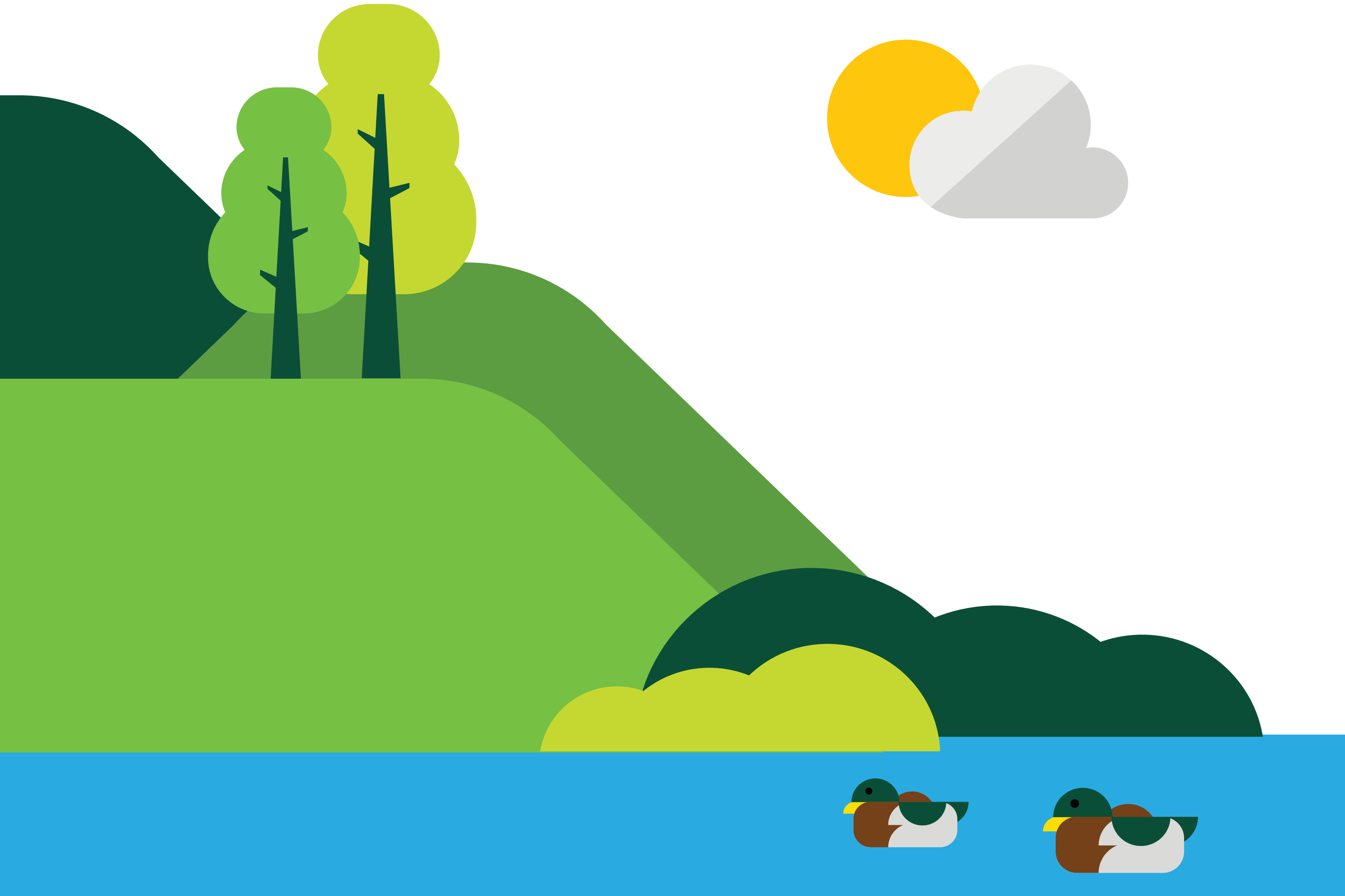

Ainm:

Aois:

Foghlaímis faoin uisce

In Éirinn, seolaimid 1.7 billiún lítear d'uisce óil slán chuig tithe agus chuig gnólachtaí gach lá. Tá go leor uisce sa mhéid sin, agus ní thiteann an t-uisce díreach ón spéir le sruth isteach inár sconnaí, ní mór dúinn an t-uisce a ghlanadh agus cóireáil a dhéanamh air ionas go mbeidh sé sábháilte le hól.

Seolaimid 1.6 billiún lítear fuíolluisce ó leithris, doirtil, ceathanna, meaisíní níocháin, miasniteoirí agus ó ghnólachtaí agus déanaimid cinnte go ndéantar cóireáil ar an uisce seo chomh maith sula sruthaíonn sé isteach inár n-aibhneacha, lochanna agus farraigí arís ansin.

Tá na mílte duine ann a oibríonn ó dhubh go dubh in Údaráis Áitiúla agus in Uisce Éireann le cinntiú go ndéanfar na rudaí sin uile. Tá go leor oibre i gceist leis.

Seo a leanas roinnt gníomhaíochtaí faoi Scéal an Uisce is féidir leat a dhéanamh.

Conas a thagann uisce óil glan chuig do sconna?

Titeann báisteach ó scamaill agus sruthaíonn sé isteach in aibhneacha agus lochanna. Téann sé ar aghaidh as sin chuig ionad cóireála uisce agus ar aghaidh chuig na taiscumair ansin. Is iad na rudaí a bhíonn i gceist leis an bpróiseas sin: Tá 7 gcéim mar chuid den phróiseas agus maireann sé 3 lá (amhuisce, scagthástáil, moirtiú, scagachán, dífhabhtú, tástáil agus stóráil) chun an t-uisce a ghlanadh agus a dhéanamh slán le hól.

An bhfuil tú in ann an mhír a aimsiú atá ar iarraidh sa phuzal chun an íomhá iomlán a dhéanamh?

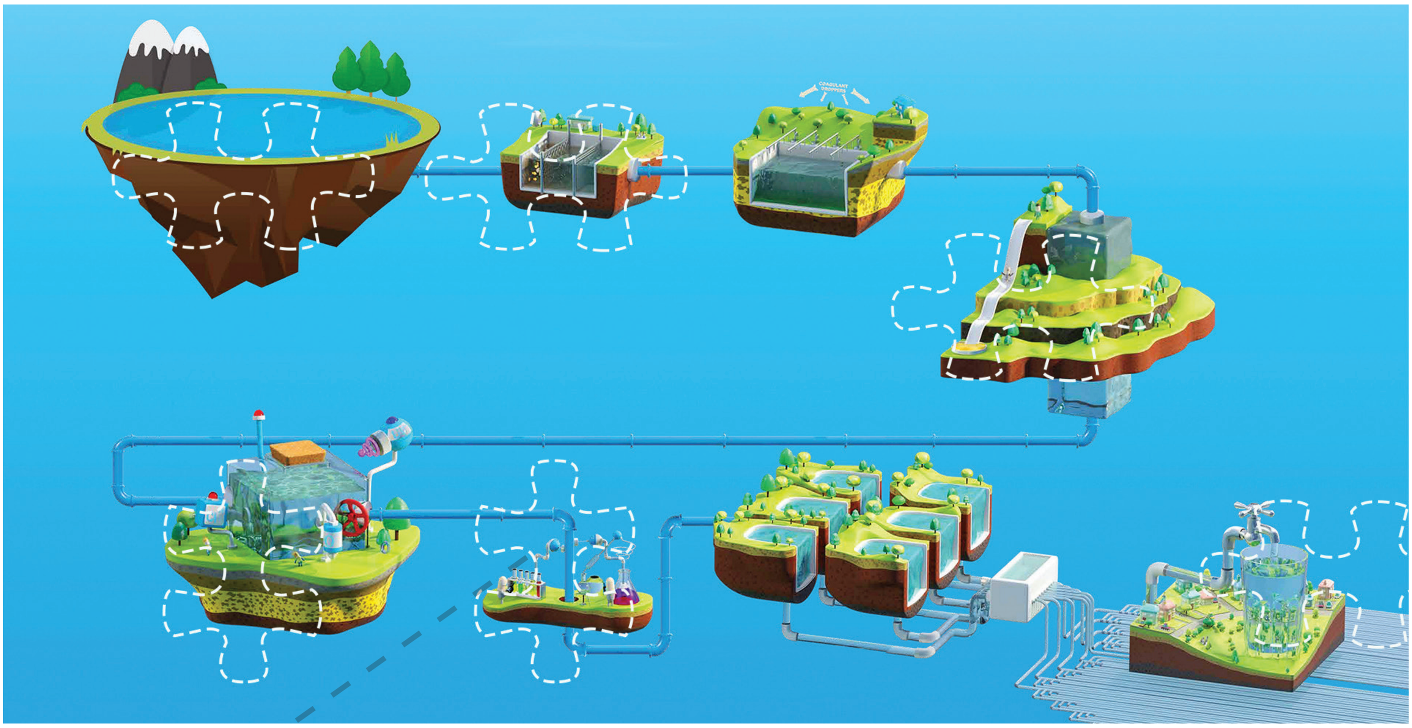

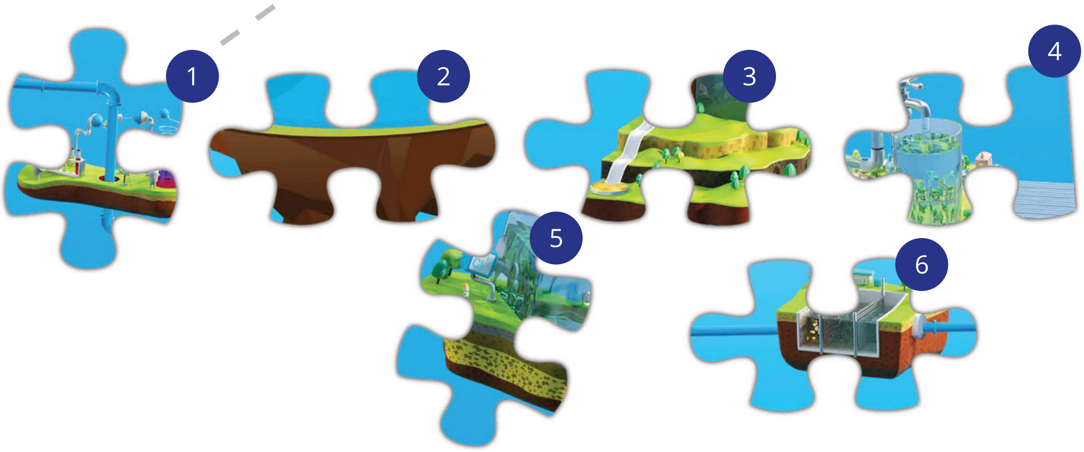

Beidh tú in ann na freagraí a aimsiú ar leathanach 10

Aimsigh na focail

Aimsigh na focail seo a leanas sa bhraon fearthainne.

UISCE	SCONNA
BÁISTEACH	SCAMAIL
TAISCUMAR	ABHAINN
CAOMHNÚ	FARRAIGE

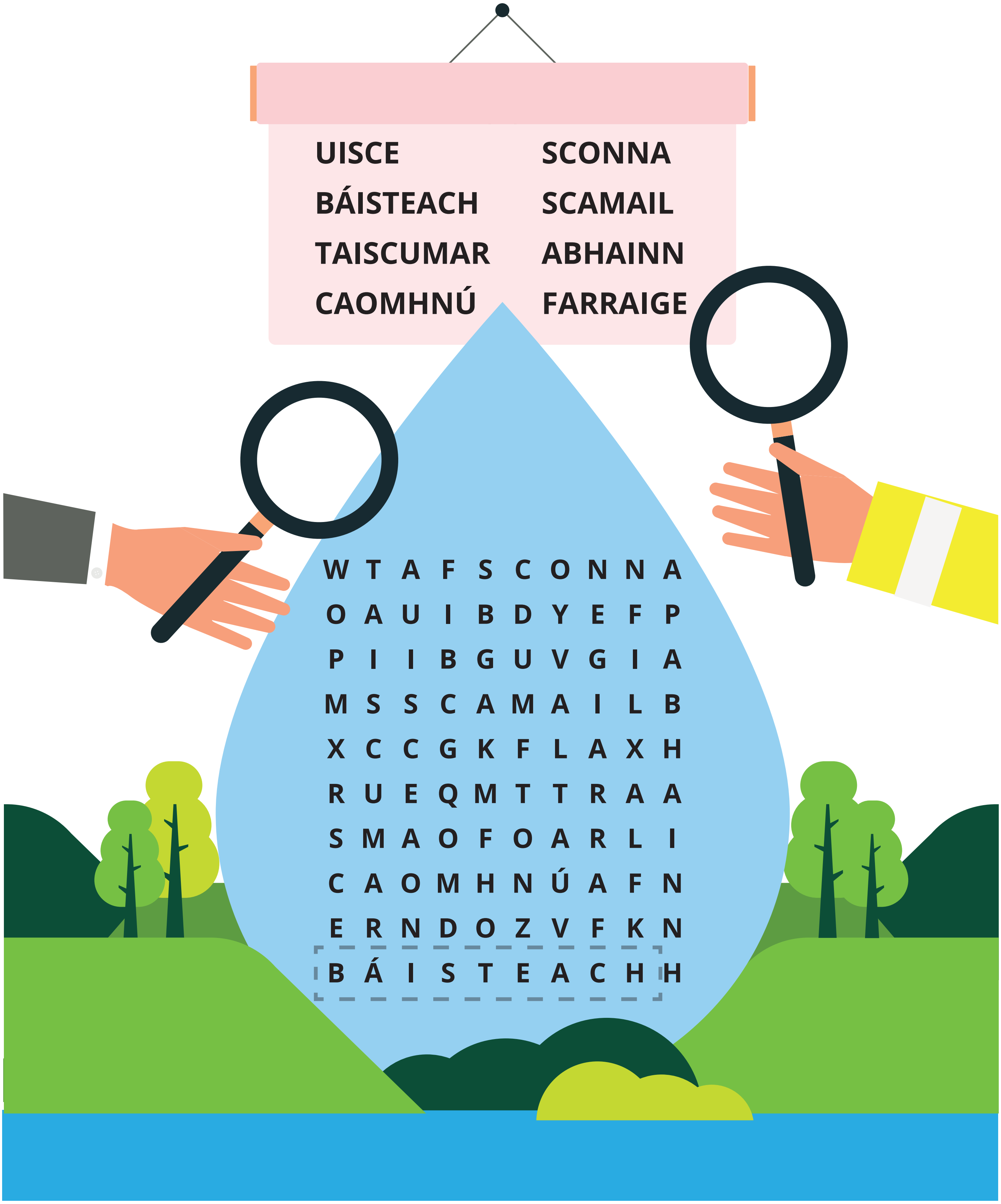

W	T	A	F	S	C	O	N	N	A
O	A	U	I	B	D	Y	E	F	P
P	I	I	B	G	U	V	G	I	A
M	S	S	C	A	M	A	I	L	B
X	C	C	G	K	F	L	A	X	H
R	U	E	Q	M	T	T	R	A	A
S	M	A	O	F	O	A	R	L	I
C	A	O	M	H	N	Ú	A	F	N
E	R	N	D	O	Z	V	F	K	N
B	Á	I	S	T	E	A	C	H	H

Beidh tú in ann na freagraí a aimsiú ar leathanach 10

Aimsigh an bealach

Glantar agus déantar an t-uisce ónár n-aibhneacha agus ónár lochanna slán le hól ag an ionad cóireála uisce. Sruthaíonn an t-uisce trí phíopaí uisce faoin talamh ansin agus is minic a thaistealaíonn sé achair fhada chuig ár sconnaí cistine ionas go mbeimid in ann é a ól agus a úsáid sa bhaile.

Cuidigh leis an uisce a bhealach a dhéanamh tríd an lúbra píopaí chun an sconna a bhaint amach.

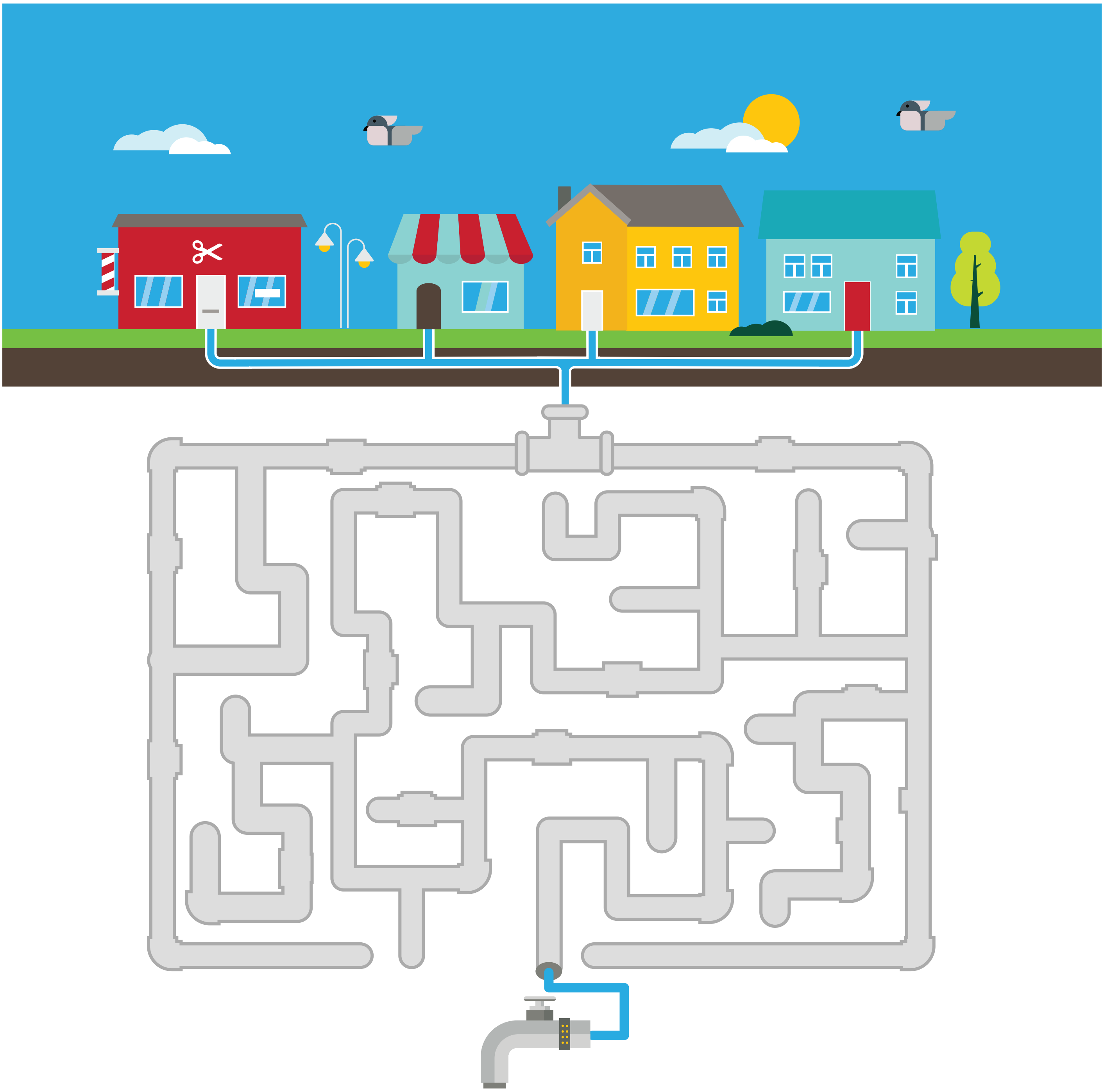

Beidh tú in ann na freagraí a aimsiú ar leathanach 10

Aimsigh na difríochtaí

Tá an chuid is mó de na 63,000 ciliméadar den líonra uisce in Éirinn faoin talamh. Tá roinnt dár bpíopaí is sine os cionn 150 bliain d'aois agus tá cuid díobh ag sileadh. Táimid ag oibriú chun an scéal sin a réiteach.

Aimsigh 7 ndifríocht idir an dá íomhá seo de phíopaí uisce faoin talamh.

01

02

Beidh tú in ann na freagraí a aimsiú ar leathanach 10

Conas uisce a shábháil

Is acmhainn luachmhar é an t-uisce, mar sin, tá sé tábhachtach nach gcuirfimid amú é. Is iomaí bealach atá ann chun cuidiú leis an uisce a shábháil.

Tá bealaí ina n-úsáidimid uisce le feiceáil sna híomhánna thíos. Meaitseáil na habairtí leis na híomhánna, le léiriú conas is féidir uisce a shábháil.

A. Caith níos lú ama sa chith

B. Cas an sconna as nuair atá do chuid fiacla á scuabadh agat.

C. Bailigh uisce báistí i soitheach agus úsáid é chun plandaí a uisciú.

D. Cuir báisín sa doirteal chun gréithe a nigh, ansin úsáid an t-uisce chun plandaí a uisciú.

E. Deisigh an píopa uisce a bhfuil uisce ag síleadh amach as.

Beidh tú in ann na freagraí a aimsiú ar leathanach 10

Smaoinigh sula sruthlaíonn tú an leithreas

Sruthlaítear ceirtíní tais, baitíní cadáis agus earraí eile nach bhfuil oiriúnach don leithreas síos an leithreas gach lá in ionad iad a chur sa bhosca bruscair. Blocálann siad séaraigh agus déanann siad truailliú dár dtránna ansin. Ní féidir ach 3 rud a shruthú síos an leithreas, is iad sin, mún, cac agus páipéar (leithris), is ionann sin agus na trí P i mBéarla (Pee, Poo, (toilet) Paper).

Seo pictiúr de thrá. An féidir leat na rudaí a sruthlaíodh síos an leithreas agus nár cheart iad a shruthú síos leithreas a aimsiú?

Beidh tú in ann na freagraí a aimsiú ar leathanach 10

Cuir críoch leis na focail

Líon isteach na bearnaí

Treoracha: Seo roinnt focal a bhaineann le huisce. Bain triail as na focail a chríochnú ach na litreacha atá ar iarraidh a chur leo.

PÍOPA UISCE

B_ST_ACH

_ARR_IGE

U_S_E

SC_MALL

B_AON

FEA_TH_INNE

TAI_C_MAR

U_S_E

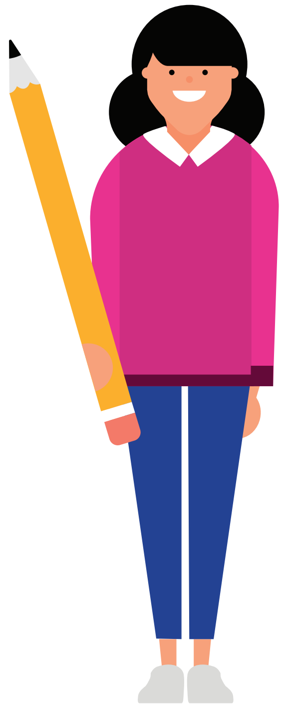

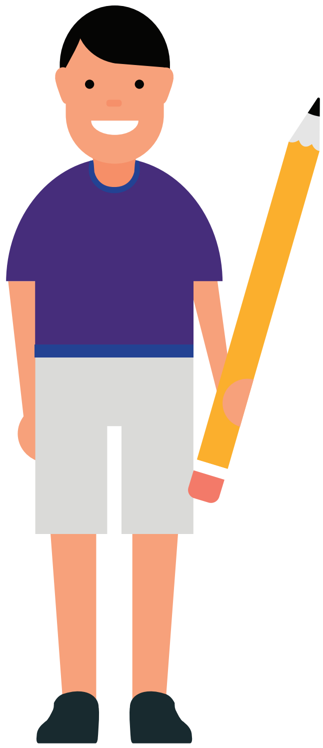

Meascán Focal

Treoracha: An bhfuil tú in ann na litreacha a chur san ord ceart chun an focal a dhéanamh amach?

Leid: Tá baint ag gach ceann de na focail le bealaí éagsúla ina n-úsáidimid uisce sa bhaile.

ONANCS

S C O N N A

TNISTERIOMA

M I A S N I T E O I R

DAHTHLCFIHOC

_ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

ERIHASLTE

_ _ _ _ _ _ _ _ _

ONÍPÁB

_ _ _ _ _ _

IÍRDNGA

_ _ _ _ _ _ _

NIASEMÍ

_ _ _ _ _ _ _

NHIONÁCÍ

_ _ _ _ _ _ _ _

Ar smaoinigh tú riamh ar cad a tharlaíonn nuair a shruthlaíonn tú an leithreas?

Taistealaíonn an t-uisce a shruthlaítear síos an leithreas agus a théann síos doirteal i bpíopaí faoin talamh chuig an ionad cóireála fuíolluisce. Glantar an t-uisce ansin agus déantar uisce slán de sula sruthlaíonn sé ar ais chun na farraige.

Críochnaigh an pictiúr agus dathaigh é.

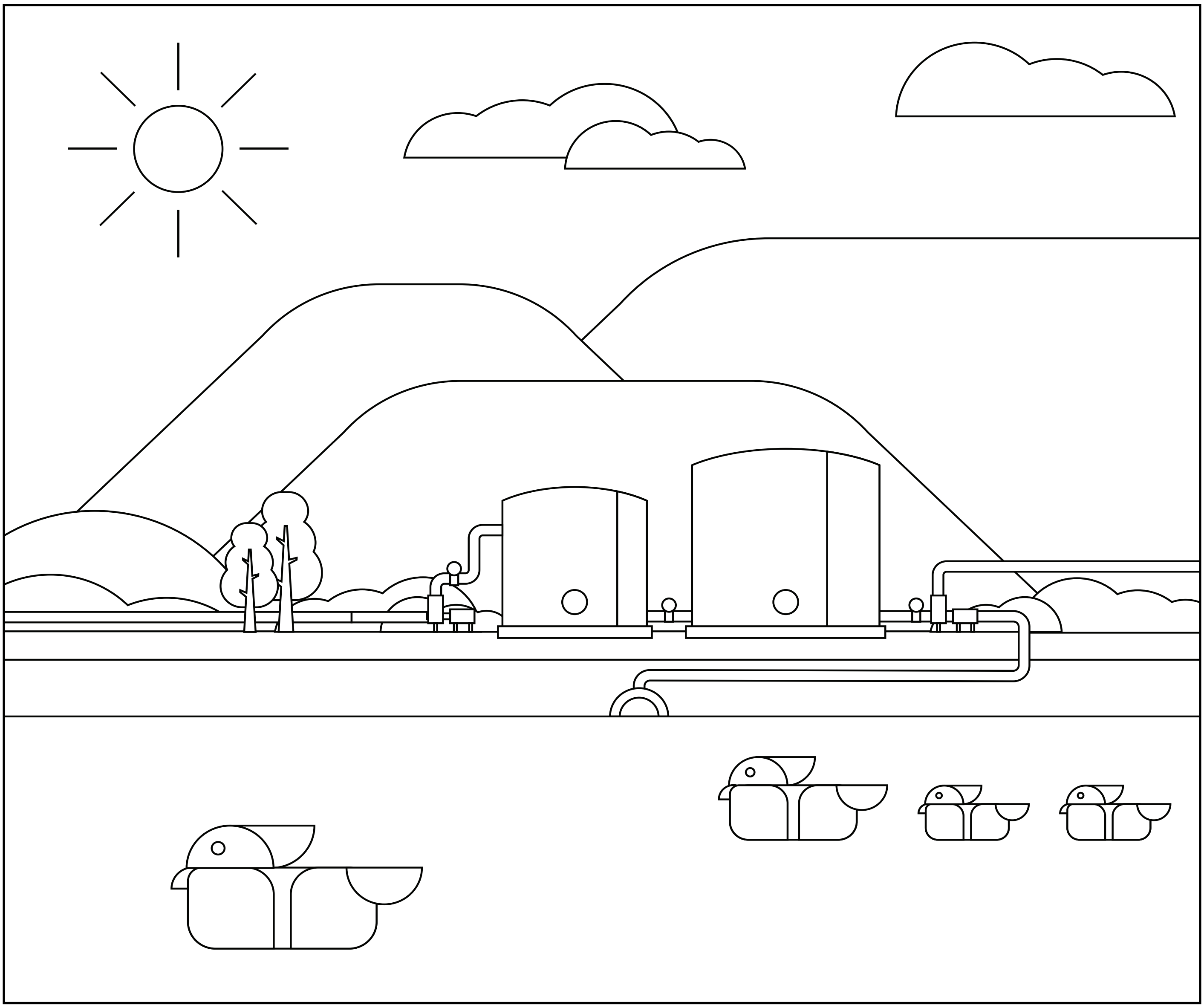

Freagraí

Conas a thagann uisce óil glan chuig do sconna? (leathanach 2)

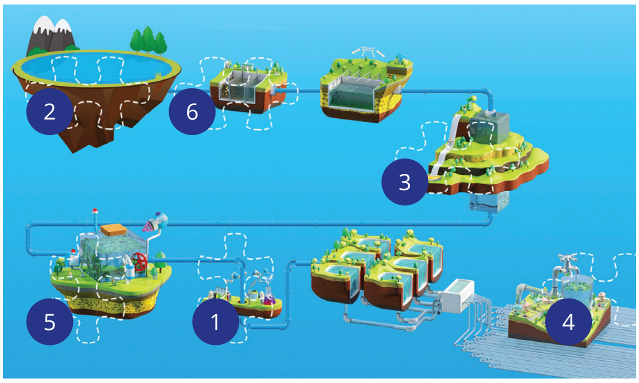

Aimsigh na difríochtaí (leathanach 5)

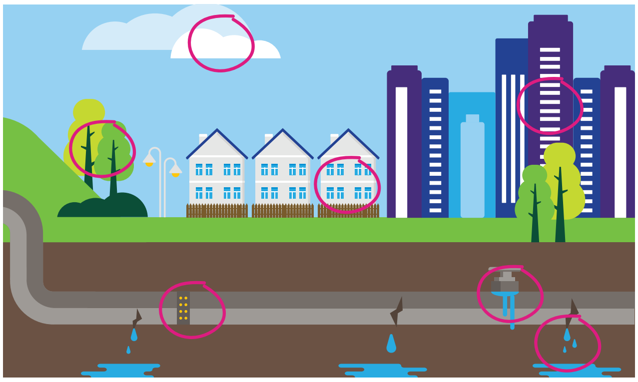

Aimsigh na focail (leathanach 3)

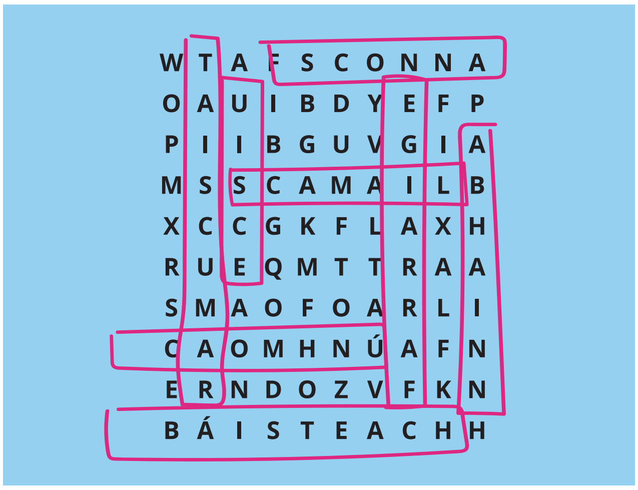

Conas uisce a shábháil (leathanach 6)

1 D / 2 A / 3 E

4 C / 5 B

Aimsigh an bealach (leathanach 4)

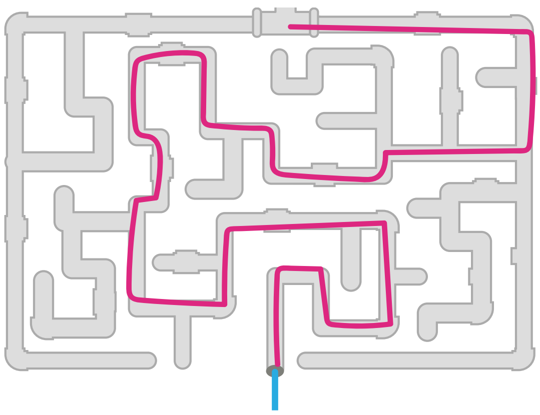

Smaoinigh sula sruthlaíonn tú an leithreas (leathanach 7)

Cuir críoch leis na focail (leathanach 8)

Líon isteach na bearnaí: píopa uisce / báisteach / farraige / uisce / scamall / braon fearthainne / taiscumar uisce

Meascán focal: sconna / miasniteoir / cithfholcadh / leithreas / píobán gairdín / meaisín níocháin

Chun tuilleadh faisnéis a fháil ar uisce in Éirinn, agus cé chomh tábhachtach atá sé an t-uisce a chaomhnú, féach ar an gclár faisnéise “The Story of Water” atá le fáil ag: **www.water.ie/storyofwater**